

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΡΓΗΘΕΙ

Ο «ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ»

Προϋπόθεση για την οργάνωση της πολιτικής ζωής σε δημοκρατικότερη βάση

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ του εκλογικού νόμου σχεδιάζει η «Νέα Δημοκρατία». Οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού στις επόμενες εκλογές θα είναι απλοί του αριθμού των βουλευτών. Φαινομενικά λοιπόν θα υπάρχει ακόμη μεγαλύτερη δυνατότητα επιλογής για τον ψηφοφόρο. Η εξέλιξη μοιάζει να δελτιώνει το σημερινό σύστημα. Στην πραγματικότητα όμως στεριώνει τις παλαίκομματικές δομές και επιτείνει τον αντιδημοκρατικό χαρακτήρα του εκλογικού νόμου.

Ο σταυρός είναι βαθιά ριζωμένος στα εκλογικά μας έθιμα. Σε τέτοιο βαθμό, που οι βουλευτές επικρατείας θεωρούνται από τους συναδέλφους τους ως δεύτερη κατηγορίας βουλευτές. Δεν εξασφαλίζουν την εκλογή τους με λαϊκή επιδοκιμασία αλλά με διορισμό.

Η επιλογή μεταξύ των υποψηφίων με τη βοήθεια του σταυρού κατοχυρώνει, κατά την επίσημη άποψη, τη γνήσια έκφραση της λαϊκής θέλησης. Ο λαός, έτσι είναι το επιχείρημα, μπορεί με το σταυρό να εκλέγει εκείνους που θέλει και όχι εκείνους που του επιβάλλουν. Με το σταυρό εξασφαλίζεται επίσης η εκλογή των πιο αξίων, μία που ο κάθε ψηφοφόρος σταυρώνει ένα όνομα, αφού ζυγιάσει καλά προσόντα και ελαττώματα των υποψηφίων.

Η αντίληψη τούτη είναι λαθεμένη. Η πραγματικότητα δείχνει, ότι η επιλογή του ψηφοφόρου δεν βασίζεται σε εμπειριστάταωμένη ανάλυση και εκτίμηση της προσωπικότητας των υποψηφίων. Συνήθως ο ψηφοφόρος δεν γνωρίζει προσωπικά τους υποψηφίους. Δεν ξέρει αν είναι εξυπνοί, τίμιοι ή πολιτικά συνεπείς. Ο ψηφοφόρος δεν ψάχνει να βρει τον καλύτερο για να τον επιβραβεύσει με το σταυρό του. Η επιλογή του βασίζεται σε πληροφορίες φίλων, σε συστάσεις, στην τοπική σύνθεση, στην φήμη του υποψηφίου, στη συχνότητα που έχει συναντήσει ή στους τοίχους. Συνήθως, ιδιαίτερα στις μεγάλες πόλεις ο ψηφοφόρος διαλέγει το πιο γνωστό πρόσωπο, γιατί έτσι είναι βέβαιος ότι δεν θα πέσει έξω. Μία που όλοι μιλούν για τον υποψήφιο Α, ο ψηφοφόρος έμπιστος ότι ο Α αξίζει περισσότερο από τον Β, στον οποίο πολύ λίγοι αναφέρονται.

Ο τρόπος αυτός συμπεριφοράς του ψηφοφόρου απόλυτα κατανοητός μία που του λείπει η πληροφόρηση, ανοίγει τη δυνατότητα στη διαφήμιση και στο χροιά να παίξουν αποφασιστικό ρόλο στην εκλογή. Ο υποψήφιος, που είναι άγνωστος, μπορεί να γίνει γνωστός αν διαφημίσει τον εαυτό του, εάν διαπανής χρημάτια για φωτογραφίες, αφίσες, πανό, συγκεντρώσεις, κινηματοποίηση κλπ. Τά αποτελέσματα των τελευταίων εκλογών έδειξαν, ότι κατά κανόνα εκλέχτηκαν ή ήρθαν σε καλή σειρά εκείνοι που έδωσαν περισσότερα χρημάτια. Στην Αθήνα στο ψηφοδέλτιο της Νέας Δημοκρατίας υποψήφιος, που έκανε νίκη τον εκλογικό του αγώνα με τη δήλωση: «Η πολιτική μου δραστηριότητα άρχισε μόλις πρό 40 ημερών». Την παρουσίαση του ανέθεσε όμως σε μεγάλη διαφημιστική εταιρία. Στην επαρχία τη διαφήμιση αντικαθίστα πολλές φορές η άμεση χρηματοδότηση των ψηφοφόρων. Ψυγεία ή γιλιάρικα λένε ότι μοιράζει κάποιος από τους υποψηφίους, για να τονώσει την κάπως άμαυραμένη από την προηγούμενη πολιτική του σταδιοδρομία εικόνα του.

Βεβαίως δεν εκλέγονται μόνο εκείνοι που έχουν όνομα ή γνήματα. Η επιτυχία είναι πολλές φορές και αποτέλεσμα του ότι ο υποψήφιος προωθείται από μία ομάδα, τον κρατικό ή κομματικό μηχανισμό.

Σταυδ συνδυασμού του Πειραιά περιλαμβάνεται πάντα και κάποιος Λάκωνας, γιατί οι πολυπληθείς Μανιάτες του Πειραιά θέλουν να έχουν τον εκπρόσωπό τους. Οι δημόσιοι υπάλληλοι όπως και οι τρα

κοί έχουν στα διάφορα ψηφοδέλτια τους ανθρώπους τους, που προωθούν, για να εκφράζονται έτσι στη Βουλή οι απόψεις τους. Η εκλογή με τη βοήθεια οργανωμένων ομάδων, νοθεύει όμως τη διαδικασία. Γιατί ανάμεσα στους υποψηφίους επικρατεί εκείνος, τον οποίο υποστηρίζει η οικονομικά πιο ισχυρή ή η πιο οργανωμένη ομάδα και όχι εκείνος που εκφράζει το πιο πολυπληθές κοινωνικό στρώμα. Ο Στέφ. Μάνος, μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Συνδέσμου Έλλήνων Βιοβουλών, εκλέχτηκε βουλευτής Αθηνών την πρώτη κιόλας φορά που πολιτεύτηκε. Οι διομηχανικοί ενόχτες, δεν μπόρεσαν αντίθετα να προωθήσουν ούτε έναν εκπρόσωπό τους στη Βουλή. Η πολυπληθέστερη ομάδα του ελληνικού πληθυσμού, οι αγρότες, ελάχιστους εκπροσώπους έχει στη Βουλή.

Οι πιθανότητες εκλογικής επιτυχίας αυξάνουν σε πολλές περιπτώσεις με τις κομματικές. Οι κομματικές εξασφαλίζουν τη συμπαράσταση του πολιτεύτη στα προσωπικά προβλήματα του ψηφοφόρου και τη συμπαράσταση του ψηφοφόρου στον εκλογικό αγώνα του πολιτεύτη. Το ρουσφέτι, ή έκτακτη μεν διακρίση των υποψηφίων υπορύνει τον ψηφοφόρο, την οργανωμένη υποστήριξη και μερικά το γούμα. Τά πολιτικά γραφεία, όπου συχνάζουν οι ψηφοφόροι για να μεταφέρουν τις επιθυμίες τους και να προβάλλουν τις απαιτήσεις τους, επιτελούν την ίδια λειτουργία με τά διαφημιστικά γραφεία. «Παυλοῦν» περισσότερο ή λιγότερο αποτελεσματικά τον πολιτεύτη σταός εκλογές.

Ο σταυρός του εκλογέα, που παρασύρειται, εκδίδεται ή και

πείθεται από το ρουσφέτι δεν ανταμείβει, όπως το θέλει η θεωρία, τον καλύτερο από τους πολιτευτές, αλλά εκείνον που μπορεί να χρησιμοποιήσει πιο αποτελεσματικά άλλ' ίσως και πιο άσυνειδητα τη θέση του σε μεσάζοντα μεταξύ κράτους και πολίτη.

Ο σταυρός δεν είναι επομένως μέσο άρθης επιλογής. Άλλωστε η αυτομοιδή του πιο ίκανού δεν υπήρξε ποτέ ο στόχος του συστήματος. Η Βουλή δεν ανταποκρίνονταν ποτέ στο θεωρητικό σχήμα, που την θέλει συνάρθρωση των πιο φωτισμένων και μορφωμένων εκπροσώπων του πληθυσμού για να συνδιαλέγονται μέσα σ' ένα κοινά αποδεκτό πλαίσιο για τον καλύτερο τρόπο πραγματοποίησης του κοινού συμφέροντος. Η Βουλή ήταν πάντα συνάρθρωση από προ

Τού ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΗΤΗ

χοντες, άστούς τοπάρχες, εκπροσώπους οργανωμένων συμφερόντων των οποίων η κυρία άποστολή είναι να μεσολαβούν μεταξύ κράτους και πολίτη για να υποβοηθήσουν τον τελευταίο στα τρέχοντα προβλήματα του. Ο πολιτεύτης κύρια της συμπολίτευσης ήταν και είναι διαχειριστής πολιτικής και κρατικής εξουσίας σε τοπικό επίπεδο, απαραίτητο συμπλήρωμα της κρατικής διοίκησης για να προλαβαίνει, αναπληρωί και διορθώνει τις ελλείψεις της.

Ο σταυρός προτίμησης σ' αυτό το σύστημα έχε ένα καθορισμένο ρόλο. Αποτελεί ένδειξη για το ποιος μπόρεσε πιο αποτελεσματικά να διεκπεραιώσει τις υποθέσεις των ψηφοφόρων και να στριφίξει έτσι το σύστημα. Η ένδειξη τούτη είναι απαραίτητη για το άστικό κόμμα για να σταθμίσει τόσο την πολιτική προσήλωση στο καθεστώς, όσο και ποιος από τους πολιτευτές μπορεί να φέρει περισσότερους ψηφοφόρους στο κόμμα. Ο πολιτεύτης από τη δική του μεριά παζαρεύει τη συμμετοχή του στους συνδυασμούς, όχι αποδεικνύοντας την ικανότητα ή την αντιπροσωπευτικότητα του, αλλά τους αριθμούς των σταυρών που διαθέτει.

Το σύστημα του σταυρού υποθάλπει τον πολιτικό από πολιτικό καθοδηγητή σε διεκπεραιωτή εξυπηρετήσεων υποχρεωμένο να εξασφαλίζει τη συνεργασία του Κράτους στην επίλυση άτομικών ή τοπικών προβλημάτων. Έξαρτά την επανεκλογή του από το ρουσφέτι και έτσι έμμεσα, μία που το ρουσφέτι προϋποθέτει κρατική εύνοια, συνδέει τον βουλευτή με το κυρίαρχο πολιτικό σύστημα. Οι «άποστασίες», με τις οποίες η Δεξιά σε κάθε κρίση συμπλήρωσε τις ισχνές γραμμές της φειδωλίας και στο ότι οι βουλευτές ήταν συνδεδεμένοι και εξαρτώμενοι από τον κρατικό μηχανισμό, ότι η «άποστασία» ήταν ουσιαστικά πολιτικό τους μέλλον ως ανθρώπων εξουσίας μπόρεσε να εξασφαλισθεί μόνο σε συνεργασία με τη Δεξιά.

Τό σύστημα του σταυρού βοηθά επίσης τη Δεξιά να νοθεύει την πολιτική διαμάχη. Στόν εκλογικό αγώνα κάθε υποψήφιος πρέπει για να εκλεγεί να προβάλλει τη δική του προσωπικότητα σε βάρος των άλλων. Αναπόφευκτες είναι οι διαβολές και οι συγκρούσεις μεταξύ των υποψηφίων του ίδιου κόμματος. Οι θέσεις του κόμματος πάνω στα προβλήματα του τόπου περνούν σε δεύτερη μοίρα.

Η κατάργηση του σταυρού άποτελεί προϋπόθεση για την οργάνωση της πολιτικής ζωής σε δημοκρατικότερη βάση. Η κατάργηση του σταυρού δεν είναι αντίθετη με την αρχή της άμεσης εκλογής που καθιερώνει το Σύνταγμα.

Άμεση είναι η εκλογή, όταν ο υποψήφιος ψηφίζει άμεσα τους βουλευτές και δεν ψηφίζει για την εκλογή άλλου σώματος (π.χ. εκλέκτορες), που θα επιλέξουν τους βουλευτές. Η διαμόρφωση του εκλογικού συστήματος σε τρόπο, ώστε να πραγματοποιείται η εκλογή των βουλευτών από κατάλογο υποψηφίων κάθε κόμματος, με τη σειρά της έγγραφως τους στον κατάλογο, δεν παρεμβάλλει άλλο σώμα μεταξύ ψηφοφόρων και βουλευτών. Η προεπιλογή από τά πολιτικά κόμματα υπάρχει ήδη σήμερα. Ο πολίτης είναι αναγκασμένος να επιλέξει ανάμεσα στους υποψηφίους που καθόρισε το κόμμα. Στίς μονοεδρικές περιφέρειες μάλιστα ψηφίζει μόνο κόμμα και όχι πρόσωπα. Στο πλειοψηφικό, που ίσχυε στον τόπο μας ταυτόχρονα με την αρχή της άμεσης εκλογής, εκλέγονταν όλοι οι υποψήφιοι του συνδυασμού που επικρατούσε σε μία εκλογική περιφέρεια παρ' όλες τις πιθανές αντιρρήσεις των ψηφοφόρων.

Η αρχή της άμεσης εκλογής διατυπώθηκε με βάση την φιλελεύθερη αντίληψη της πολιτείας, ή οποία αγνοούσε την ύπαρξη πολιτικών κομμάτων. Ο εκλογικός αγώνας ήταν αγώνας μεταξύ προσωπικότητων. Οι βουλευτές έπρεπε να είναι σε θέση να διαμορφώνουν ελεύθερα την άποψή τους στη Βουλή. Σήμερα ο εκλογικός αγώνας είναι αγώνας πολιτικών προγραμμάτων και συνακόλουθα πολιτικών κομμάτων. Ο ψηφοφόρος εκδηλώνει την ήμερα της εκλογής κατά κύριο λόγο την προτίμηση του σε όρισμένο κόμμα και όχι σε όρισμένο πρόσωπο. Γι' αυτό και πειθαρχεί από τον βουλευτή να πειθαρχήσει στην πολιτική γραμμή του κόμματός του στη Βουλή. Η ελεύθερη επιλογή των βουλευτών παίζει δευτερεύοντα ρόλο. Τον ψηφοφόρο ενδιαφέρει πρωταρχικά η ελεύθερη επιλογή πολιτικής γραμμής και ή τήρηση από τον βουλευτή της πολιτικής γραμμής, που επέλεξε ο ίδιος όταν τον ψηφίσε.

Ο ταυρωτός παιανόμενος, φιλεπαινετικά πεί, ότι η κατάργηση του σταυρού σημαίνει τη σταύρωση του άρχηγού. Η παρατήρηση είναι όρθη για κόμματα χτισμένα άποκλειστικά και μόνο πάνω στη θέληση του άρχηγού. Τέτοια κόμματα είναι σήμερα πιά ξεπερασμένα. Στόχος του εκλογικού νόμου δεν είναι άλλωστε να διασφαλίσει τον τρόπο με τον άποίο οι ήγεσίες των κομμάτων θα άποφασίζουν να παίρνουν θέα άποφάσεις. Οι ήγεσίες των κομμάτων είναι υποχρεωμένες να παίρνουν τις άποφάσεις, για τις οποίες είναι άρμόδιες. Για την επιλογή των υποψηφίων είναι κατ' έξοχήν άρμόδιες γιατί αντίθετα με τους ψηφοφόρους και πληροφόρησή έχουν και προσωπικά γνωρίζουν τους υποψηφίους. Στή διάρκεια της τελευταίας εκλογής αναρρίβητο ψηφοφόροι του ΠΑΣΟΚ στρα

φηκαν στην οργάνωση του κινήματος και ζήτησαν καθοδήγηση για το ποιόν υποψήφιο θα ψηφίσουν. Την επιβεβλημένη από τον εκλογικό νόμο άπάντηση, ότι τό Κίνημα δεν έχει προτιμήσεις, άντιλαμβάνονταν ως ύπεκφυγή ή έλλειψη θάρρους για την άνέλεψη εύθιχης.

Η μετάθεση της επιλογής στο κόμμα ενέχει για πολλούς τον κίνδυνο ότι μία μειοψηφία θα επιβάλλει σε όπαδους και ψηφοφόρους τη θέλησή της κάτω από συνθήκες ελεύθερης συζήτησης και κριτικής. Οι προτάσεις έλέγχου μίας στενής κομματικής ομάδας δεν μπορεί παρά να έχουν περιορισμένη επιτυχία. Η ήγεσία του κόμματος έπιθυμεί να συγκεντρώσει όσο τό δυνατόν περισσότερους ψήφους. Είναι υποχρεωμένη για τούτο να λάβει έστω και μερικά ύποψη τις αντιδράσεις και τις επιθυμίες του κοινού κατά την επιλογή των υποψηφίων. Έάν παίρνει άποφάσεις σε μη άροτές διαδικασίες και έμμένει σε πρόσωπα που δεν πείθουν, ο άντικατοπος στη θέση του κόμματος και τη δικιά της θα είναι μακροπρόθεσμα άναπόφευκτος.

Ο σταυρός προτίμησης άποτελεί στα κοινοβουλευτικά συστήματα της Δυτικής Εύρώπης, που ακολουθούν τις ίδιες άρχές με τό δικό μας Σύνταγμα, σύστημα επιλογής, που εδω και δεκαετίες έχει παύσει να ύπάρχει. Στα συγγράμματα της πολιτικής έπιστήμης και του συνταγματικού δικαίου δύσκολα βρίσκει κανείς σχετικές άναφορές. Ο βεσμίος θεωρείται άδοκληρωτικά ξεπερασμένος. Καί στον τόπο μας πρέπει να θέσουμε τάς στός στο σύστημα αυτό, που άποκλείει από τη πολιτική ζωή όσους δεν διαθέτουν οικονομικά μέσα, διακινεί όπισθοδρομικές πολιτικές δομές και ύποδοθεί τη Δεξιά στον έλεγχο της πολιτικής ζωής. Τρόποι επιλογής βουλευτών προσφέρονται πολλοί. Στην Ομοσπονδιακή Γερμανία τό εκλογικό σύστημα —άπλή άναλογική— προβλέπει δύο τρόπους εκλογής βουλευτών. Τό ένα τμήμα των βουλευτών εκλέγεται σε μονοεδρικές περιφέρειες. Τό ύπόλοιπο από κατάλογο ύποψηφίων κάθε κόμματος για ευρύτερες περιφέρειες με τη σειρά έγγραφως στον κατάλογο. Οι περιλαμβανόμενοι στον κατάλογο μπόρουν και είναι συνήθως και ύποψήφιοι στις μονοεδρικές περιφέρειες. Έάν εκλεγούν σε μονοεδρική περιφέρεια τη θέση τους παίρνει στην ευρύτερη ό έπίμενος στη σειρά του κατάλογο. Κάθε

στή σειρά του κατάλογο. Κάθε κόμμα εκλέγει συνολικά από τις περιφέρειες και τον κατάλογο όσες έδρες του αντίστοιχου με την άπλή άναλογική. Το σύστημα τούτο προσωποποιεί την εκλογή στις μονοεδρικές περιφέρειες και παρέχει έτσι κάποια ένδειξη για τη δημοτικότητα του ύποψηφίου. Δεν παρέχει όμως στον ψηφοφόρο τη δυνατότητα να έπηρεάσει την επιλογή των προσώπων στα πλαίσια του κόμματος εκδηλώνοντας είτε τις προτιμήσεις είτε τις αντιρρήσεις του. Άλλα συστήματα, όπως ο γαλλικός νόμος του 1946, δίνουν γι' αυτό τη δυνατότητα στους ψηφοφόρους να τροποποιούν τη σειρά εκλογής, που καθορίζει τό κόμμα, είτε διαγράφοντας όνομα ή είτε διαγράφοντας όλο το όνομα. Η εκλογή είναι, αντίθετα με τη Γερμανία, ένια και πραγματοποιείται σε ευρύτερες περιφέρειες με τό σύστημα της άναλογικής. Οι έδρες που αντίστοιχούν στο κάθε κόμμα καλύπτονται κατά σειρά από τον κατάλογο εκτός εάν οι διαγραφές ή οι εκδηλώσεις προτιμήσεως έχουν έπιφέρει τροποποίηση της σειράς. Τό σωστότερο για την Έλλάδα σύστημα θα πρέπει να όρισθεί άφού έξετασθούν τά ελληνικά κοινωνικά και πολιτικά δεδομένα και συμφωνήσουν σ' αυτό τά πολιτικά κόμματα.

Το τώ

ΕΝΩ ΗΔΙ ΤΗΝ ΤΟ ΠΑΣΟΙ ΖΕΙ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΑ ΑΥΤΕΣ ΚΑΙ, Ι ΚΑΙ ΑΠΩΤΕΡΟ ΤΟΣ.

Στόχος τε

Τό ΠΑΣΟ ΑΙΤΕΡΗ ΣΗΜΑ ΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ Ι ΤΙ ΕΠΙΔΙΩΚΕΙ ΉΣΗ ΤΟΥΣ, ΟΥ ΚΟΜΜΑΤΙΚΟΠΟ ΡΩΤΗΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΟΚ ΔΙΝΕΙ ΣΙΑ Σ' ΑΥΤΕΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΘΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΛΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΝΑ ΤΙΣ ΚΟΜΜΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΙ ΛΕΣ ΦΟΡΕΣ ΤΟΝ ΒΕΡΝΗΣΗ ΑΚΟ ΕΞΟΥΘΕΝΩΣΗΣ Τ ΤΡΟΔΙΟΚΗΣΗΣ. ΝΟΣ ΑΣΦΥΚΤΙΚΙ ΣΜΟΥ ΕΧΕΙ ΑΠ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥΣ ΑΪ ΠΟ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗ ΝΟΜΙΑ, ΟΣΟ ΚΟ ΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΡΑΙΤΗΓΙΑ ΓΙΑ ΣΟΥΝ ΤΙΣ ΤΟΛΕ ΕΣ ΚΑΙ ΤΑ Χ ΚΑΤ' ΕΠΑΝΑΛΗ Η ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΗ ΕΚΦΡΑΖΕΤΑΙ Α ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΕΡΟΥ ΒΑΘΜΙΟΥ, ΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ Τ

ΕΝΩ ΗΔΙ ΤΗΝ ΤΟ ΠΑΣΟΙ ΖΕΙ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΑ ΑΥΤΕΣ ΚΑΙ, Ι ΚΑΙ ΑΠΩΤΕΡΟ ΤΟΣ.	ΕΝΩ ΗΔΙ ΤΗΝ ΤΟ ΠΑΣΟΙ ΖΕΙ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΑ ΑΥΤΕΣ ΚΑΙ, Ι ΚΑΙ ΑΠΩΤΕΡΟ ΤΟΣ.
--	--

Ένα βιβλίο άπορρα παιδαγωγικός όλων τ παιδαγωγικές μεθόδους, λών, γονείς, έπιστημ νικά σ' όσους θέλει ραθούν πάνω στις σ ίδιους τις ποσοτικές βάσεις έρωνας επί της άγωγής. Έκδοσ του Παιδαγωγικών κείου ΒΑΣΚΑ, Τηλ.

Σπουδά στον σύγχρονο εκπαιδευτικό οργανισμό της Ελλάδος στα καλλιτεχνικά και τεχνικά επαγγέλματα

- ΜΟΝΤΕΛΙΣΤ (φοίτηση 1 ή 2 χρόνια)
- ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΕ (φοίτηση 2 χρόνια)
- ΣΧΕΔΙΑΣΤΕΣ (φοίτηση 2 χρόνια)
- ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ (φοίτηση 1 χρόνος)

κι ακόμα:

- ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ (φοίτηση 1 χρόνος)
- ΑΓΓΛΙΚΑ (Α,Β,С, D, Lower, Proficiency)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΥ ΜΕΙΟΔΟΤΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ